

MEMO van college aan de raad

datum : 17 september 2013
aan : Gemeenteraad
van : College
onderwerp : Aanwijzing gemeentelijk monument Petrus en Pauluskerk en pastorie
te Bergen
Portefeuillehouder : Dhr. A Hietbrink
Inlichtingen bij : Mw. B. Detmar

Aanleiding

Deze memo ontvangt u van het college omdat zij graag de opinie van de Algemene Raadscommissie wil horen over onderstaande kwestie.

Opinie over aanwijzing monument

Aanwijzing van een gemeentelijk monument is een collegebevoegdheid en gebeurt doorgaans alleen met toestemming van de eigenaren. Omdat de eigenaren het in dit geval niet eens zijn met plaatsing op de monumentenlijst, betekent aanwijzing een breuk met het gangbare beleid. Het college hoort graag uw mening over deze kwestie alvorens een besluit over aanwijzing te nemen.

Uit het college dd 17 september 2013:

Dit voorstel gaat over de RK Petrus en Pauluskerk en –pastorie in de Dorpstraat te Bergen (kadastraal A5661) en de plaatsing van deze panden op de Gemeentelijk Monumentenlijst.

Aanleiding

-In 2008/2009 heeft een uitgebreid onderzoek naar een 52-tal potentiële monumenten in het dorp Bergen plaatsgevonden. De panden zijn beschreven, beoordeeld op 5 criteria

- Cultuurhistorische waarde
- Architectuurhistorische waarde
- Ensemblewaarde
- Gaafheid/herkenbaarheid
- Zeldzaamheid

en afhankelijk van deze omschrijving is aan het college een advies uitgebracht om een pand wel of niet op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen. De kerk en pastorie zijn destijds positief beoordeeld. (zie bijlage 1, redengevende omschrijving)

De Commissie voor Cultuurhistorische Kwaliteit (CCK) was als adviseur nauw betrokken bij dit proces.

Uiteindelijk zijn betreffende panden destijds niet op de gemeentelijke monumentenlijst geplaatst. Er is door het toenmalig college voor gekozen alleen met positieve eigenaren 'in zee te gaan' en de beslissing op andere objecten aan te houden. Het parochiebestuur is destijds gehoord en stond niet positief tegenover aanwijzing.

-In 2013 is een verzoek binnengekomen van de Stichting Behoud Bouwkunst Bergen. De stichting verzoekt het college *de kerk* op de gemeentelijk monumentenlijst te plaatsen. (zie bijlage 2, verzoek van de stichting)

Gezien het proces in 2008 en de daarbij getoonde evidente waarde van kerk en pastorie op zich, en die van het ensemble, wordt uw college geadviseerd kerk én pastorie aan te wijzen.

Advies CCK en horen van eigenaren

De CCK heeft – conform artikel 5 van de Erfgoedverordening Gemeente Bergen 2012- positief advies uitgebracht over de plaatsing van genoemde panden op de gemeentelijk monumentenlijst. (zie bijlage 3, advies CCK)

De eigenaren in de persoon van het Bisdom Haarlem en het Parochiebestuur, zijn gehoord. Zij staan negatief tegenover aanwijzing (zie bijlage 4, gespreksverslag eigenaren).

Aanwijzing tegen gangbaar beleid in

Conform de Erfgoedverordening is het een collegebevoegdheid om aan te wijzen, en is deze mogelijkheid er ook als eigenaren het hier niet mee eens zijn,

Omdat uw college echter alleen panden op de gemeentelijke monumentenlijst plaatst waarvan de eigenaren akkoord zijn met aanwijzing, zou aanwijzing een breuk met dat reeds jaren gangbare beleid betekenen.

Als argument vóór deze breuk kan worden gesteld dat aanwijzingen tot dusver alleen particulieren/woonhuizen betrof (of openbare gebouwen met positief gestemde eigenaren). Het gaat hier om panden met een meer publiek karakter. Van de in alinea één genoemde lijst met panden is dit het enig overgebleven potentieel monument met een openbaar karakter.

Daarbij komt dat de eigenaren genoodzaakt zijn te gaan herbestemmen, hetgeen op lange termijn gevolgen voor de betreffende panden kan en zal hebben.

Deze beide zaken, tezamen met het positieve architectuurhistorisch advies, leiden tot het volgende advies:

Advies

Vanwege het belang van de panden in het dorp Bergen is het advies deze voor de toekomst te behouden en door middel van aanwijzing te beschermen tegen sloop of ingrijpende wijzigingen. Hierbij dient te worden opgemerkt dat herbestemming van de panden goed mogelijk moet zijn, ook wanneer de gebouwen beschermd zijn.

Tot op heden is het in gangbaar beleid om alleen aan te wijzen met instemming van de eigenaar.

Omdat het nu voorgestelde besluit hier van afwijkt, wordt uw college geadviseerd de raadscommissie te horen alvorens een definitief besluit te nemen.

Twee keer een status.

Het advies is tenslotte om, wanneer er besloten wordt tot aanwijzing over te gaan, om beide gebouwen een eigen aparte monumentenstatus te geven, zodat eigenaren tweemaal op geldende financiële regelingen (zie volgende punt) een beroep kunnen doen.

Middelen

Aanwijzing is kosteloos.

Nieuwe gemeentelijk monument-eigenaren kunnen aanspraak doen op twee reeds bestaande regelingen:

-de Onderhoudssubsidie voor Gemeentelijk Monumenten(65411100/ 42500). Deze pot van € 40.000 jaarlijks is in de voorgaande twee jaar dat de regeling bestaat niet geheel op

gegaan. Er is 'ruimte' voor deze nieuwe eigenaren. Voor een kerk is er maximaal € 4.000 per jaar aan onderhoudssubsidie, voor een woonhuis € 1.000.

-het Restauratiefonds Gemeentelijk Monumenten Bergen-nh, ondergebracht bij het Nationaal Restauratiefonds. Dit fonds bestaat anderhalf jaar en er is geen aanspraak op gedaan, ondanks aansporingen van gemeentelijk zijde. Wanneer nieuwe eigenaren aanspraak willen doen, is ook daar ruimte voor. Tegen een lage rente kan voor restauratie een bedrag worden geleend tussen € 25.000 en € 75.000.

Tot slot

Na de opinie van de raad gehoord en gewogen te hebben, kan het college een definitief besluit nemen.

Wanneer dat een besluit tot aanwijzing is, zijn vanaf dat moment de objecten beschermd conform de erfgoedverordening Bergen-NH 2012. Ingrepen, uitgezonderd onderhoudswerkzaamheden, zijn dan vergunningsplichtig.